

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

Cap. 1. De residentia Prælatorum in suis Ecclesijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

episcopus, tom. 2. disput. 4. num. 23. Barthol. à S. Fausto in tract. de suffrag. lib. 1. q. 14. in fine, ubi dicit hunc text. docere, satisfactionem non fieri poena aeterna, quae cum culpa remittitur, sed pro temporalis. Remisso enim peccato quoad culpam, non semper remitti totum reatum poena

temporalis, docent S. Thom. p. 3. quaest. 86. art. 4. ubi Nugn. versum hoc artic. Card. Bellarm. lib. 4. de poenit. cap. 2. Zerol. de poenit. cap. 2. q. 16. Bonacin. d. puncto 4. num. 2. ubi num. 3. querit, vtrum reatus poenae temporalis, qui dimisso peccato remanet, semper sit aequalis?

DE REFORMATIONE.

De Residentia Praelatorum in suis Ecclesijs.

CAPVT PRIMVM.

1 Doctores de residentia Praelatorum agentes.	6 Residere tenetur Episcopus, qui habet Ecclesiam in loco, ubi omnes incolae totius diocesis sunt schismatici.
2 Constitutiones de residentia agentes.	7 Alternativa non gaudet Episcopus non residens in sua diocesi, etiam ex causa a Concilio approbata.
3 Animarum cura est onus Angelicis humeris formidandum.	8 Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia.
4 Episcopi ad Episcopalem dignitatem quales esse debeant.	
5 Episcopi ut resideant curare debent Metropolitanis.	

EADEM sacrosancta Synodus, eisdem Praesidentibus Apostolicae Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatosque in clero, & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab ijs, qui maioribus Ecclesijs praesunt, initium censuit esse sumendum, integritas enim praesidentium salus est subditorum. Confidas itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidamque ipsius Dei in terris Vicarij solertiam omnino futurum, ut ad Ecclesiam regimen, a onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, & quorumque prior vita, ac omnis aetas, a puerilibus exordijs vsque ad perfectiores annos per disciplinae stipendia Ecclesiasticae laudabiliter acta testimonium praebeat, secundum venerabiles beatorum Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesijs quibuscumque, quouis nomine, ac titulo, praefectos monet, ac monitos esse vult, ut attendentes sibi & vniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo vigilent, sicut Apostolus praecipit, in omnibus laborent, & ministerium suum implent: implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ouium suarum, & quarum sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiae minime incumbant: cum certissimum sit, non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiantur, qui propriae etiam salutis immemores, terrenaeque caelestibus, ac diuinis humanae praeserentes, in diuersis curijs vagantur, aut negotiorum temporalium sollicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit sacrosanctae Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria penè in defectu abierunt, aduersus non residentes promulgatos in nouare: quemadmodum virtute praesentis decreti in nouat: ac vterius, pro firmiori eorumdem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc qui sequitur, modum statuere, atque sancire, *Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure, commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & praesinentia praesulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, & rationalibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diocesim morando abfuerit: quarta partis fructuum vnus anni, fabricae Ecclesiae, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, penam ipso iure incurrat.* Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia persequauerit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, ut seueriori sacrorum canonum censurae subijciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, poena interdicti ingressus Ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres menses per literas, seu nuncium Romanum Pontifici denuntiare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, supremae Sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesijs ipsis de Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

*4 Cap. in sacerdotibus, & c. Episcopus 61. d. dist. c. fin. 19. dist. c. infra sess. 24. de reformat. c. 1. b. Act. 26. c. 2. Tim. 4. Ioan. 10. c. si rector. 43. dist. c. aduersus 7. q. 1. cap. nisi, de renunc. d. Ezzech. 33. & 34. Act. 20. Ephes. 4. dist. c. 1. 13. q. 1. & infra c. sess. 24. c. 1. in fin. de reformat. f. Cap. etuenit, c. mult. tit. leg. 6. q. 1. de cler. non resid. per totum. & cap. cum ex eo. de elect. in 6. * iniuria. g. vide sess. 23. cap. 1. de reformat. ubi causa subindicantur. b. Cap. extur, de cler. non resid. c. quoniam. 6. porro vtr. lite non contest. i. infra sess. 23. de reformat. c. 1. & a. k. Cap. ex parte. de elec. non resid.*

Vide Salzed. ad Bernard. in pract. c. 54. lit. C. in prius in nouiss. edit. Marc. Anton. Genouen. in manuali pastorum. c. 31. Vaso. in opusc. moralib. cap. 4. §. 2. dub. 4. num. 151. Armend. in addit. ad recep. legum Nauarra. lib. 2. tit. 13. l. 2. §. 2. sub tit. vtrum Episcopus possit se absentare à suis Episcopo eius, vel debeant in eis residere, Nicol. Garc. de benef. p. 5. cap. 1. à num. 687. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 1. cap. 3. num. 29. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 20. tract. 3. num. 58. Sanctatel. var. resolut. quest. 4. Vgolini. de officio, & potest. Episcopi. cap. 1. §. 13. Meuspium in simili tract. p. 3. alleg. 53. & infra in collect. ad sess. 23. de reform. cap. 1. Barbof. Collect. in Concil. Triad.

Super residentia Praelatorum, & aliorum curam ammarum habentium, & residere debentium emanauit constitutio Pij IV. incip. In suprerna, sub dat. Kal. Decemb. 1564. Item super executione Concilij, & litterarum eiusdem Sanctissimi contra Archiepiscopos, Praelatos, & alias personas Ecclesiasticas non residentes in eorum Ecclesijs, emanauit alia Constitutio eiusdem Pij IV. sub dat. 11. Maij 1565.

a. Onus quippe Angelicis humeris formidandum. Vide S. Bernard. ser. 3. de aduentu Domini, & de consid. ad Eugen. lib. 1. in princip. & ad Episcopum Londonian. epist. 24. & ad Card. C. 2. epist.

epist. 2. 3. & 6. Metipsum de officio, & potest. parochi cap. 3. vbi ex multis sacra Scriptura locis, & SS. Patrum testimonijis ostendi grauitate formidandi oneris, quod pastoru humeris imponitur, dum illis animaru cura committitur.

4. *¶ Quorumque prior vita, &c.*] Prouidet sancta Synodus primum in genere, ad Episcopalem dignitatem eligendos non esse, nisi quorum prior vita, ac omnis aetas à puerilibus exordijs vsque ad perfectiores annos esset cognita, & per Ecclesiastica disciplina stipendia laudabiliter peracta probata, vt per Stephan. V. Veyms ad constitutiones 24. ab antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innovatas constit. 2. num. 2. pag. 18.

¶ Quorum sanguis de verum est manibus, &c.] Refert Ioseph. Vela de Episcoporum potestate circa inquirenda & puniendae crimina, p. 1. num. 13.

¶ Si quis à Patriarchali, &c.] Vide Azor. insit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 41. num. 9. vbi dicit & loquitur de obligationibus incumbentibus Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis incumbentibus, quæ nequaquam ab illis impleri & praestari poterunt, qui gregi suo non vigilant, Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatam p. 2. fol. mibi 215. verso, metipsum de off. 10. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 53. num. 5.

5. *¶ Metropolitanus suffraganeos, &c.*] Ad Metropolitanum, vel, in eius absentia, ad Episcopum antiquiorem, pertinere curare, vt Prouinciales Episcopi in suis Ecclesijs commorentur, & super eorum absentia inquirere, notant Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub tit. vtrum Episcopi possint se absentare à suis Episcopatibus, num. 5. & 6. Ego ipse d. allegat. 53. num. 5. in fi-

ne, & me citato, in illo loco Sanctarel. var. resol. g. 4. num. 7.

Residere tenetur Episcopus, qui habet Ecclesiam in loco vbi omnes incolae totius diocesis sunt schismatici, & ideo incorrigibiles, vt nulla adsit spes proficiendi apud illos, ita Aldan. in compendio canonice. resol. lib. 1. tit. 4. num. 11. vbi refert decimum sub die 2. Septembris 1617.

Episcopum non residentem in sua diocesi, alternatiua non gaudere referunt decimum Galet. in margarita casuum conscient. verb. Episcopus, Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 156. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fore Eccles. decif. 540. in 1. est aliàs resol. 462. in 2. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 43. num. 84. Etiam si abfit ex causa à Concilio approbata, vel alias pro exercitio sui officij, prout Sanctissimum respondisse referunt Nicol. Garc. de benefic. p. 5. cap. 1. num. 463. Ioan. Anton. Massobr. in sua praxi habendi concursus, pral. 23. dub. 3. in vlt. impressi. Ego ipse d. alleg. 53. num. 35. & in tract. de Canonice. cap. 14. num. 23. Quia particula, verè, quæ ad praesens reperitur, in modernis regulis Cancellariae veram praecise requirit residentiam, vt docent Nicol. Garc. d. cap. 1. num. 467. Monet. de optione canonice, c. 3. num. 79. Ego ipse d. c. 14. num. 23.

Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia? Vide Aloyf. Ricc. in d. praxi fol. 382. Monet. de distrib. quotid. cap. 3. §. 3. num. 95. metipsum d. alleg. 53. ex num. 36. & me citato, in illo loco Ioan. Anton. Massobr. d. pralud. 23. dub. 4. secundum Rom. nam impress. latè Rot. in Papien. beneficij 10. Aprilis 1617. coram bona memoria Martino Andrea, quam ad litteram refert d. allegat. 53. à num. 45. & Ioan. Anton. Massobr. d. pralud. 23. dub. 2. à num. 5.

De Residentia in Ecclesiasticis beneficijs.

C A P V T I I

- 1 Doctores de residentia in beneficijs Ecclesiasticis agentes.
- 2 Beneficium simplex obtinentem non potest Episcopus cogere personale aliquod seruitium impendere,
- 3 Ordinarijs non datur facultas dispensandi in residentia.
- 4 Residere quibus penis, & iuris remedijs cogantur beneficiarij.
- 5 Abbas Commendatarius SS. Vincentij & Anastasiae

- si non tenetur residere.
- 6 Papa dat facultatem non residendi ad biennium, quinquennium, &c. ex iusta causa.
- & percipiendi quotidianas distributiones, etiam si non intersit dimis. ibid.
- & nequis personaliter cogatur residere in altero beneficio incompatibili quod habet. ibid.
- 7 Causa rationabiles ex quibus abesse possunt beneficiarij, remissiuè.

E piscopis inferiores, quænis beneficia Ecclesiastica & personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento locorum, & personarum qualitate pensata, & expediens videbitur, opportunis iuris remedijs, & residere cogantur: & nullique priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragantur. Indulgentijs verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris, quibus casibus nihilominus officium Episcoporum, tanquam in hac parte à Sede Apostolica delegatorum, prouidere, vt per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruè portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

a cap. suo de reb. in 6.
b c. cum ex eo. de elect. in 6. c. beneficii, de reg. eo lib. & inf. fess. 7. cap. 5. & 6. de reform.

- 1. **V**ide Mandof. de signatura gratis tit. de dispensat. de non residendo. Horat. Luc. de priuileg. scholast. priuileg. 98. Matth. Soarez in practica, & ordine visitandi, cap. 3. num. 5. Salzed. ad Bernardic. 54. littera C. vers. illi. Franc. Leo in thesauro fore Eccles. p. 2. cap. 2. num. 62. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra. lib. 2. tit. 23. de residentia, sub rub. an Canonici, vel alij habentes dignitatem, teneantur residere in suis Ecclesijs, & sub rub. sed an parochi debeant residere in suis curatis; metipsum de officio, & potest. Episcopi, cap. 8. de residentia parochorum & in tract. de Canonice, cap. 20. de residentia Canonice, & quibus penis puniantur non residentes.
- 2. **E**t personalem residentiam de iure, vel consuetudine, &c.] Et ideo beneficia simplicia obtinentem non posse Episcopum cogere personale aliquod seruitium impende-

- re, cum ex antiquissima totius Ecclesiae consuetudine non teneatur, refert decimum Pafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. num. 32.
- ¶ Expediens videbitur.*] Per hæc verba non dari facultatem Ordinarijs dispensandi à residentia ex quavis ratione, refert decimum Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra. lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de residentia parochorum num. 201.
- ¶ Residere cogantur.*] Quibus autem penis, & iuris remedijs, dixi d. tract. de officio, & potest. parochi, cap. 8. num. 67. cum segg. & d. tract. de Canon. c. 20. ex num. 15. & infra latius in collect. ad fess. 23. de reform. cap. 1.
- Abbas commendatarius SS. Vincentij, & Anastasij Amandulæ Firman. diocesis Ordinis S. Benedicti non tenetur residere in ea, quamuis illa curam habeat animarum.